

Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Køthe) til Justitsministeren.

Køthe: Jeg skal tillade mig nogle faa Dieblikke at henlede Opmærksomheden paa en Sag, der, ligesom den foregaaende, vel har størst Vigtighed for Kjøbenhavns Commune, men som dog ogsaa har en stor Interesse for Landet i det Hele. Det er, navnlig i de senere Aar, faa mange Gange fuldstændigt og grundigt, som jeg troer, blevet bevist, at Kjøbenhavn i sanitair Henseende staaer tilbage for flere, og jeg tør vel sige de fleste Byer andesteds af omtrent samme Størrelse, som befinde sig under beslægtede Forhold, og det er navnlig viist, at der fra det Offentliges Side er truffet forholdsvis faa Foranstaltninger til at afhjælpe disse Ulemper; jeg behøver faa meget mindre her at gaae ind derpaa, som hvad der er foregaaet i den sidste Sommer, da en ødelæggende Sygdom hærjede Byen, synes at have overbevist endog alle dem, der tidligere haardnakkethave holdt paa den gamle Mening om, at disse Forhold virkelig factisk ere saaledes, som jeg har tilladt mig at antyde, og det har navnlig ogsaa ved denne Leilighed viist sig, at disse Forhold i Kjøbenhavn udøve en stor Indflydelse i det Hele, da denne ødelæggende Sygdom jo væsentlig fra Kjøbenhavn som et Brændpunkt udbredte sig over en stor Deel af det øvrige Land. Årsagen hertil er vel at søge i forskellige Forhold, af hvilke mange ere af en saadan Bessaffenhed, at den lovgivende Magt ikke kan udøve nogen directe Indflydelse paa dem, og jeg skal derfor heller ikke her videre dvæle ved disse Sider af Sagen; men der er et Forhold, med Hensyn til hvilket den lovgivende Magt kan udøve Indflydelse, og det er ved Forrifter med Hensyn til den Maade, hvorpaa Bygninger opføres i Hovedstaden. Det er jo navnlig ogsaa ved den sidste Tids Begivenheder paa det meest Tydelige godtgjort, hvilken forderkelig Indflydelse det udøver paa Befolkningen, naar en stor Mængde Mennesker sammenstoves i en By af Kjøbenhavns Bessaffenhed, hvor Boldene forhindre et frisk Lufttræk, paa et meget indskrænket Rum, og naar det uden Hinder fra Lovgivningens Side kan være tilladt i disse Bygninger at sammenstove Mennesker i Localer,

der tildeels ere af en saadan Bessaffenhed, at de neppe synes egnede til Beboelse for menneskelige Væsener, og i alt Fald ikke til Beboelse for en saadan Mængde Individider, som man jo finder samlede der. Det er Lovgivningens Op-gave i Nutiden at søge at afhjælpe de Mangler, som saaledes ere opstaaede i Fortiden med Hensyn til disse ældre Bygningsbestemmelser paa Grund af en mangelfuld Lovgivning, og det er tillige den nuværende Lovgivnings Op-gave at sørge for, at der gives saadanne Bestemmelser, at det Unde, som saaledes for en Deel skrives sig fra Fortiden, ikke fortsættes i Fremtiden ved de nye Bygninger, som opføres. Det viser sig navnlig, at i de nye Dvarterer, der opføres, især udenfor Boldene, finder der en fuldstændig Tøilesløshed Sted, saa at der trues med, at man vil føle sig tryk- ket af de samme Ulemper der, som man nu har indenfor Boldene, og maaskee endog i en større Udstrækning, end de fortiden findes indenfor Boldene. Det er ikke alene den fattigere Deel af Befolkningen, som i Særdeleshed lider der- under; men de Arnefæder for Sygdom og Glendighed, som en saadan Sammenstuvning af fattige Folk medfører, frembyde ogsaa sani- taire skadelige Følger for de Omkringboende, som ogsaa derved komme til at lide, og det er saaledes en Byrde for Beboerne og Befolk- ningen i det Hele; men det er navnlig ogsaa til Byrde for Huusejerne selv; thi deels er den bestaaende Lovgivning i denne Hen- seende saa ubestemt, at Huusejerne i mange Tilfælde endog ere aldeles uvidende om, hvad der virkeligt er tilladt, eller hvad der ikke er tilladt, og deels er Fortolkningen af Lovgivningen saa forskjellig, at den ene Mand ofte finder det tilladt, som forbydes hans Nabo, uden at det er muligt at opdage nogen skjellig Grund til denne Forskjel. Det er navnlig ogsaa for Grundejerne, som opføre Bygninger udenfor Byen i de nye Dvarterer, en overordentlig stor Byrde og et særdeles stort Tab, at der ikke fra det Offentliges Side er truffet For- anstaltninger, hvorved det bliver dem muligt at faae de Dvarterer, hvori de henlægge deres Bygninger, indrettede saaledes i sanitair Hen- seende, at de kunne blive tiltalende for Be- boerne. Jeg troer saaledes, at det er almin-